

„Spominjaj se smrti!“ — V celoti je dobila Podkrajškova čitanka preučenskaški značaj, to je pravi kompendij vseh mogočih znanosti. V njej čitamo članke o kartelih in trustih, o kreditu in kreditnih zavodih, o mezdi, gospodarskih zadrugah, o stavbarstvu in raznih obrtih itd., itd.; celo vozne rede nas uči umevati. Zastonj pa iščeš po njej kak življenjepis slovenskega pisatelja, kako črtico iz naše književne zgodovine; za vse to je imel sestavitelj skrbno zaklenjeno srce. In tako je njegova čitanka le dekla v službi raznih predmetov, ki se poučujejo na obrtni šoli. — Čitanki je dodan Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, dobro in potrebno delo, o katerem pa vendar dvomim, da je v slovenski čitanki zanj primerno mesto.

Dr. J. Š—r.

Carniola. Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko ... Uredniki: Dr. Jos. Gruden, dr. Jos. Mantuani, dr. Gv. Sajovic. Nova vrsta. Let. VII, zvezek: 2, 3. V Ljubljani 1916.

Drugi zvezek „Carniole“ prinaša dr. Grudnovo literarno črtico „K drugemu slovenskemu prevodu sv. pisma“, ki ga je oskrbel ljubljanski škof Herberstein, „najizrazitejši janzenist, kar jih je kedaj sedelo na avstrijskih škofijskih stolicah“. Isti pisatelj je priobčil v letošnjem „Času“ (zv. 3, 4) dva važna članka, ki nam na podlagi deloma novih arhivalnih virov pojasnujeta pričetke našega janzenizma in njega pomen v našem kulturnem življenju. S temi tremi sestavki je postala slika naših slovstvenih in prosvetnih razmer ob prelomu 18. stoletja v mnogih potezah jasnejša; tuintam pada luč celo v novejšo dobo. — Dr. Fr. Bučar je priobčil v obeh zvezkih popis knjig, ki so izšle v jugoslov. protestantski tiskarni v Urahu in Tübingenu v 16. stoletju. Glavni steber podjetja je bil baron Iv. Ungnad, ki je vodil točne zapiske o dohodkih in stroških tiskarne; ohranili so se popisi vseh izdaj in usoda njih naklade. V letih 1561—1563 je izšlo 25tisoč izvodov knjig v hrvatskem, slovenskem in italijanskem jeziku. — Ravnatelj dr. Mantuani je opisal spominsko ploščico o posvečenju škofjeloške nunske cerkve l. 1669. Velezanimiv spomenik je sedaj last ljubljanskega muzeja. — Za Društveni vestnik je napisal dr. Šlebinger kratek nekrolog L. Pintarju s seznamom njegovih spisov, v prvi vrsti razlag krajevnih imen. — Prof. Alf. Paulin je zaključil svojo študijo „Über einige für Krain neue oder seltene Pflanzen und die Formationen ihrer Standorte“, dr. Ponebšek pa nadaljuje v obeh zvezkih opise naših ujed.

V tretjem zvezku je objavil dr. Milko Kos na podlagi doslej priobčenih virov za lokalno zgodovino pomembne „Opazke h kronološki vrsti tržaških škofov v srednjem veku“, t. j. od 6. pa do konca 13. stoletja. — Iv. Vrhovnik je priobčil dva krajša zapiska. V prvem nam pripoveduje, kako so si morali katoliški duhovniki izprositi dovoljenje škofijskega ordinarijata, da so smeli rabiti Dalmatinovo biblijo; v drugem nas seznaja z usodo Kastelčevega prevoda sv. pisma iz l. 1680, ki je ostal v rokopisu. — Med „Slovstvom“ čitamo poročilo prof. F. Seidla o aktualni brošuri berlinskega geografa A. Pencka „Die österreichische Alpengrenze“.

Š

